

CRNA GORA

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA

turistički BILTEN

AVGUST, 2015. GODINE

**MONTE
NEGRO**

Wild Beauty

turistički BILTEN

AVGUST, 2015.

FOTO: Nenad Manić

SADRŽAJ:

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA

Ministar:
Branimir Gvozdenović

Državni sekretar za turizam:
Predrag Jelušić

Odnosi sa javnošću:
Zoja Spahić Kustudić
Milica Lekić
Ana Kostić Jovanović

Adresa:
IV Proleterske brigade 19
81000 Podgorica, Crna Gora
Telefon:
+382 (0)20 446 346
+382 (0)20 446 347
+382 (0)20 446 341
Fax: +382 (0)20 446 215

E-mail: ana.kostic@mrt.gov.me
Web site: www.mrt.gov.me

NACIONALNA TURISTIČKA ORGANIZACIJA CRNE GORE

Direktorka:
Željka Radak Kukavičić

Adresa:
Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 130
81000 Podgorica, Crna Gora
Telefon:
+382 077 100 001
Fax: +382 077 100 009

E-mail: info@montenegro.travel
Web site: www.montenegro.travel

Call centar: 1300

- 3 UVOD PREDSEDNIKA CRNOGORSKOG
TURISTIČKOG UDRUŽENJA
- 6 TURISTIČKE AKTUELNOSTI U JULU
- 10 CENTRALNA TEMA U JULU
- 10 Intervju sa Vlatkom Stijepovićem:
“Crna Gora - destinacija zdravlja”
- 13 CRNOGORSKA KUPALIŠTA
- 13 Kvalitet morske vode na crnogorskim kupalištima
- 14 Ove sezone posjetite
- 14 Plaža Plavi horizonti, Tivat
- 14 Copacabana beach, Ulcinj
- 15 OTVORENI NOVI HOTELI U JULU
- 15 Hotel BRACERA, Budva
- 17 Mali Hotell PALLADIUM, Tivat
- 18 Mali Hotel PORTO IN, Kotor
- 19 NAJAVA MANIFESTACIJA U AVGUSTU
Glavni grad, Podgorica
Prijestonica, Cetinje
Centralni i sjeverni region
Primorski region
- 27 O CRNOJ GORI U STRANIM MEDIJIMA
- 29 METEOROLOŠKE KARAKTERISTIKE U JULU
- 30 TURISTIČKI PROMET U CRNOJ GORI
- 30 Broj turista i noćenja
- 31 Aerodromi Crne Gore
- 31 Montenegro Airlines
- 31 Drumski granični prelazi
- 32 Tunel Sozina
- 32 Nacionalni parkovi Crne Gore
- 32 Nacionalni park Biogradska gora

Uvod

Ovu turističku sezonu pripremali smo sa zebnjom. Nakon sajma u Londonu, sve do Berlinske berze, sa posebnom pažnjom smo razmatrali modalitete ponude sa kojom bismo ušli u sezonu. Nakon prošlogodišnjih vremenskih neprilika u regionu, kao i nepovoljne meteo situacije u julu u Crnoj Gori, koja se ipak nije negativno odrazila na prošlogodišnju sezonu, pravovremenim aktivnostima i frekventnom komunikacijom na i sa svim nivoima, urađen je dobar posao.

Sinergijsko djelovanje Ministarstva, Nacionalne turističke organizacije, lokalnih turističkih organizacija, turističkih udruženja, agencija, turističke privrede, rezultiralo je odličnim rezultatima postignutim za šest mjeseci ove godine. Svi dosadašnji parametri ukazuju na to da će ova sezona biti na nivou prethodne, ili bolja od prethodne.

Šta smo uradili?

Ono što smo mogli. Crnogorsko turističko udruženje (CTU) je iniciralo sniženje cijena. Nacionalna turistička organizacija Crne Gore je agilno promovisala - do 45 procenata sniženu ponudu - na svim sajmovima i putem web kanala. Dobra sinergija i koordinacija redosljeda poteza sa Ministarstvom turizma dala je dobre rezultate.

U međuvremenu, američki Forbs je uvrstio Crnu Goru među tri top svjetske destinacije koje treba posjetiti. Plaža Jaz proglašena je za najljepšu u Evropi, u susret održavanju Sea Dance festivala. Ove godine festival je posjetilo 110 hiljada ljudi. Za tri dana državnu kasu dopunili su milionskim prihodima. Uprkos teškoćama, u ovoj godini oborili smo rekord kada je u pitanju broj noćenja. U nekim hotelskim kompanijama, poput Montenegro starsa, za prvih pola godine ostvareno je preko 66 hiljada noćenja. Time je oboren rekord ostavljen u prethodne tri godine, a potražnja na tržištu je takva da će dvocifreni rast izvjesno obilježiti period do septembra.

Najbolje čuvana tajna Evrope, Crna Gora, i dalje je najatraktivnija za strance. Zahvaljujući njima, nerijetko i mi sami otkrivamo mnogo o sebi i onome što imamo.

Šta treba da uradimo u narednom periodu?

Cjenovnom politikom da učvrstimo imidž destinacije u kojoj kvalitet usluge ima realnu cijenu. Da nastavimo da unapređujemo kvalitet usluge, servisa, kadra, da uskladimo stvarnu tražnju turističke prevrede sa obradovnim sistemom.

CTU računa na pomoć Ministarstva turizma u daljoj izmjeni Zakona o zapošljavanju stranaca. Podrška Ministarstva turizma biće ključna i za izradu novog trogodišnjeg plana za privremene objekte u zoni morskog dobra. Trudićemo se da budemo pouzdan partner u namjeri da se novi prostorni plan uradi bolje i da lokalni prostorni plan bude pod ingerencijom Ministarstva za uređenje prostora. Ono na čemu ćemo najviše insistirati jeste da, pored uvođenja novih redovnih avio linija, postanemo i čarter i lou kost destinacija i iskoristimo prednost geografskog položaja Crne Gore, koja je od najudaljenije tačke u Evropi udaljena svega dva sata.

ŽARKO RADULOVIĆ
PREDSJEDNIK CRNOGORSKOG TURISTIČKOG UDRUŽENJA

TURISTIČKE AKTUELNOSTI U JULU

MINISTAR GVOZDENOVIĆ

PROGLAŠEN ZA „NAJMINISTRA REGIONA“

Ministar održivog razvoja i turizma, **Branimir Gvozdenović**, proglašen je za „najministra regiona“, u izboru Regionalnog evropskog žirija za izbor najmenadžera i kompanija, Evropskog udruženja menadžera i časopisa Euromanager.

Ministar Gvozdenović je dobio nagradu u kategoriji: Specijalno priznanje u akciji izbora menadžera godine - najviše priznanje u izboru nezavisne agencije, Evropskog udruženja menadžera i časopisa Euromanager, „najministra regiona“ - za izvanredne rezultate u radu i vođenju ministarstva, a posebno za izuzetno zalaganje za jačanje regionalne saradnje u oblasti održivog razvoja i turizma (u kategoriji od 23 nominovanih). Osim ministra Gvozdenovića, dobitnici ovogodišnje nagrade su **Rosen Plevneliev**, predsjednik Bugarske,

Vesna Pusić, ministarka vanjskih poslova Hrvatske, **Ramiz Bašić**, ambasador Crne Gore u Poljskoj, **Kristijan Helbah**, ambasador Njemačke u Bosni i Hercegovini, **Zoran Janković**, gradonačelnik Ljubljane, **Ivo Komšić**, gradonačelnik Sarajeva i drugi. U prethodnom periodu, dobitnici nagrade bili su **Ivo Josipović**, bivši predsjednik Hrvatske, kao i bivši predsjednik Poljske, **Bronislav Komorovski**.

Za nagradu „najmenadžer“ nominovano je 927 uspješnih menadžera iz 15 zemalja jugoistočne i srednje Evrope, a priznanje je dobilo 25 menadžera iz različitih oblasti biznisa, te jedan broj ljudi koji ne dolaze direktno iz sfere biznisa, ali imaju značajan uticaj na stvaranje ambijenta za biznis. Nagrada je dodijeljena u Sarajevu, u okviru Biznis foruma koji je održan u glavnom gradu Bosne i Hercegovine.

PREDSTAVLJENE PODSTICAJNE MJERE VLADE I KREDITNA PODRŠKA IRF-A U OBLASTI TURIZMA

Teukućom politikom i razvojnom strategijom Crne Gore turizam je prepoznat kao ključni privredni sektor, čiji je ekonomski kapacitet pretpostavka dinamičnog razvoja i rasta bruto domaćeg proizvoda u narednom periodu, kazao je **Branimir Gvozdenović**, ministar održivog razvoja i turizma, na skupu održanom u hotelu Ramada, u Podgorici, povodom predavljanja podsticajnih mjera Vlade i kreditne podrške IRF-a u oblasti turizma.

Stimulativne mjere koje je, u cilju razvoja novih turističkih sadržaja, pripremila i koje planira da sprovede Vlada Crne Gore, potpunom implementacijom treba da rezultiraju izgradnjom više desetina hotelskih objekata visoke kategorije, različitih tipova i kapaciteta, u periodu od narednih sedam do deset godina, istakao je **Gvozdenović**.

Ministar je tom prilikom kazao da je kompletirana planska dokumentacija, koja omogućava gradnju 130 hotela, kategorije 4 i 5 zvjezdica, te podsjetio na činjenicu da je izmjenama Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, usvojenim u julu 2013. godine, ukinuta obaveza plaćanja komunalnih doprinosa za gradnju hotela kategorije 4 i 5 zvjezdica. Takođe, izmjenama Zakona o porezu na nepokretnosti predviđeno je smanjenje godišnjeg poreza na nepokretnost do 30 posto za hotele sa 4 zvjezdice i do 70 procenata za hotele sa 5 zvjezdica. Izmjenama Zakona o porezu na dodatu vrijednost ukinuta je obaveza plaćanja uvoznog PDV-a za isporuku proizvoda i usluga za gradnju hotela kategorije 5 i više zvjezdica. On je naglasio da je Vlada Crne Gore u cilju unapređenja poslovnog ambijenta Crne Gore, odnos-

no u pravcu omogućavanja bržeg privrednog rasta, putem povećanog priliva direktnih investicija, donijela Uredbu o podsticanju direktnih investicija.

Predsjednik Odbora direktora Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore, dr **Zoran Vukčević**, istakao je da je Investiciono-razvojni fond od osnivanja kreditno podržao preko 1.100 projekata, ukupne vrijednosti blizu 250 miliona eura, od čega je u oblasti turizma i ugostiteljstva, kroz direktne i aranžmane posredstvom banaka, finansirao 141 projekat, sa ukupnim sredstvima u iznosu od 45 miliona eura.

S obzirom na to da je turizam prioritetni sektor crnogorske privrede, u ovoj godini IRF je posvetio dodatnu pažnju njegovom razvoju, pri čemu je investiranjem u ovu djelatnost otvoreno 584 novih radnih mjesta, rekao je **Vukčević**.

Procentualno učešće realizovanih kredita IRF-a u oblasti turizma i ugostiteljstva, za program podrške izgradnji novih hotelskih kapaciteta, iznosi 40 procenata, dok je 43 posto realizovanih kredita namijenjeno unapređenju postojećih apartmanskih i hotelskih kapaciteta. Neki od najznačajnijih objekata, čija je izgradnja ili rekonstrukcija finansirana kreditima IRF-a su: depadans hotel u Bijeloj, bazen Aria u Podgorici, hotel Centar u Igalu, kondo hotel u Budvi, hotel MB Dvori u Bijelom Polju i brojni drugi.

Ministar Gvozdenović i gospodin Vukčević pozvali su na kraju sve zainteresovane privrednike da ulažu u oblast turizma i da kandiduju svoje projekte za kreditnu podršku Investiciono-razvojnog fonda.

LIPSKA PEĆINA OTVORENA ZA POSJETIOCE

Lipska pećina je prvi speleološki objekat u Crnoj Gori namijenjen za turističke posjete, koji posjetiocima pruža jedinstven doživljaj podzemnog svijeta. Autentičnost pećine leži u njenoj istinskoj divljoj ljepoti, koja ostavlja trajne utiske i čini posjetu nezaboravnom.

Ministar održivog razvoja i turizma, **Branimir Gvozdrenović** i gradonačelnik Prijestonice Cetinje, **Aleksandar Bogdanović**, 12. jula 2015. godine svečano su otvorili Lipsku pećinu, čija je valorizacija realizovana kroz javno privatno partnerstvo

Prijestonice Cetinje i preduzeća Lipska pećina d.o.o. čime je upotpunjena turistička ponuda Crne Gore i Cetinja.

Lipska pećina je jedina atrakcija ove vrste u Crnoj Gori, čija je ljepota poznata od davnina, a posebnu pažnju poklanjali su joj **Petar II Petrović Njegoš** i kralj **Nikola I**, velike ličnosti crnogorske istorije.

Pećina je otvorena za posjete, u pratnji obučenih vodiča i u skladu sa svim standardima očuvanja i održivosti životne sredine. Nalazi se na samo 33 kilometra od Budve, 35 kilometara od Podgorice i 5 kilometara od Cetinja.

PROMOCIJA TURISTIČKE PONUDE CRNE GORE NA ČETVRTOM YOUTH FAIR SAJMU

Nacionalna turistička organizacija Crne Gore, zajedno sa lokalnom turističkom organizacijom Budve, u julu je učestvovala na četvrtom regionalnom sajmu omladinskog turizma “Youth Fair”, koji se održavao na centralnom gradskom trgu u Novom Sadu.

Veliki broj mladih, koji su za vrijeme trajanja Sajma, boravili u Novom Sadu zbog festivala EXIT, pokazali su posebno interesovanje za Sea Dance festival, koji se od 15. do 18. jula održavao na plaži Jaz, u Budvi. Posjetioci su imali prilike da dobiju informacije u vezi sa izvođačima na festivalu, cijenama ulaznica i smještaja, kao i ostalom ponudom.

Tokom trajanja Sajma iskazano je veliko interesovanje i za druge festivale i manifestacije, koje će tokom ljeta biti održane u Crnoj Gori, kao što su Refresh festival, Lake fest, Bedem fest, Sea rock festival, After beach parties, kao i za program gostovanja poznatih svjetskih izvođača u diskotekama Top Hill i Maximus, te manifestacijama Ljeto sa zvijezdama, Kotorški karneval, Petrovačka noć, Bokeljska noć i mnoge druge.

Drugog dana Sajma održana je i konferencija, a tema je bila Omladinske prestonice Evrope kao model brendiranja destinacije. Pred brojnim posjetiocima predstavljeni su najatraktivniji festivali, klubovi, centri za ekstremne sportove i zabavu u regionu, kao i vodeći regionalni, evropski i turoperatori koji nude programe za mlade.

Regionalni sajam omladinskog turizma “Youth Fair”, za dva

dana posjetilo je 10 hiljada ljudi.

Nacionalna turistička organizacija Crne Gore domaćin je brojnih posjeta inostranih medija, koji promovišu turističke potencijale Crne Gore. Neki od najznačajnijih, koji su u prethodnom periodu posjetili Crnu Goru, bili su RAI iz Italije, PROsieben iz Njemačke, a očekuje se i posjeta Jermenske televizije, koja planira snimanje emisija o Crnoj Gori, a emitovaće ih na nacionalnoj Jermenskoj televiziji, dva puta mjesečno u toku godine.

Interesovanje turista iz Jermenije, koji u Crnu Goru uglavnom dolaze čarter letovima, u posljednje vrijeme je značajno poraslo, pa dodatna promocija ove vrste može biti od neprocjenjive važnosti za pozicioniranje na tom tržištu.

DE SE KUPAŠ – PROMOTIVNI SPOT ZA LJETNJU SEZONU

Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Nacionalna turistička organizacija, u saradnji sa klapom Who See, uradili su promotivni spot za ljetnju turističku sezonu u Crnoj Gori.

Pjesma „De se kupaš” je regionalni hit i sjajno doprinosi promociji turističke ponude, jer su prikazane prirodne ljepote Crne Gore.

CRNA GORA

DESTINACIJA ZDRAVLJA

Direktor Klastera zdravstvenog turizma Crne Gore, Vasilije Vlatko Stijepović, rezimirao je sve aktivnosti koje su tokom proteklog četvorogodišnjeg perioda preduzete u cilju razvoja i unapređenja zdravstvenog turizma u Crnoj Gori. U razgovoru ističe da se u narednom periodu očekuju i konkretni rezultati.

D

a li nam možete približiti pojam zdravstvenog turizma?

Zdravstveni turizam jedan je od najstarijih specifičnih oblika turizma, u okviru kojeg se stručno i kontrolisano koriste prirodni ljekoviti faktori i postupci fizikalne terapije, u cilju očuvanja i unapređenja zdravlja kod ljudi, te poboljšanja kvaliteta života. Dakle, riječ je o posebnom obliku turizma koji na globalnom nivou raste po stopi između 15 i 20 posto godišnje, uz očekivanje da će 2015. godine njegov udio na tržištu biti oko 120 milijardi dolara.

Kako objašnjavate pojavu povećanja interesovanja za tim oblikom turizma?

Zatvaranje „demografskog prozora“, koji je već nekoliko decenija prisutan u većini razvijenih zemalja, posebno u zemljama Evrope, i koji polako uzima maha i u zemljama u razvoju, rezultira rastom starije populacije u ukupnoj populaciji. Stoga, stanovništvo koje stari i istovremeno raspoloživo većim dohotkom, u sve značajnijoj mjeri utiče na oblikovanje tražnje za turističkim uslugama. Imajući u vidu specifične potrebe i zahtjeve ove po-

pulacije, dolazi do povećanja tražnje za uslugama zdravstvenog turizma u svim segmentima (wellness & spa, rehabilitacioni i medicinski turizam). Kada je riječ o zdravstvenom turizmu, turisti putuju kako bi održavali, stabilizovali i povratili fizičko i mentalno dobrostanje korišćenjem prirodnih ljekovitih faktora, medicinskih usluga, sportsko-rekreativnih i wellness sadržaja. Koliki je značaj ove industrije pokazuje i činjenica da turisti koji putuju iz zdravstvenih razloga troše pet puta više od ostalih turista, kao i to da se

iz godinu u godinu bilježi rast, kako na globalnom, tako i na regionalnom nivou.

Da li je Crna Gora, kao zemlja kojoj je turizam strateška privredna grana, prepoznala značaj tog segmenta turizma i ima li potencijala za razvoj istog?

Crna Gora posjeduje značajne prirodne i infrastrukturne potencijale za razvoj ovog oblika turizma i prepoznala je njegov značaj, te u skladu sa tim preduzima određene aktivnosti kako bi se u narednom periodu ostvarili i konkretni rezultati na tom polju.

Medical Spa Asocijacija Crne Gore protekle četiri godine uporno radi na edukaciji, kroz organizovanje naučnih konferencija o zdravstvenom turizmu, uz prisustvo eminentnih stručnjaka iz regiona, pripremajući se za realizaciju projekta Klastera zdravstvenog turizma.

Planom Vlade za 2015. godinu predviđena je izrada prve strategije razvoja zdravstvenog turizma u Crnoj Gori, pa je tako u februaru tekuće godine, uz pomoć i podršku Ministarstva održivog razvoja i turizma osnovan i prvi Klaster zdravstvenog turizma Crne Gore.

Koji je značaj postojanja takvog Klastera?

Zadatak Klastera je da doprinese promociji i razvoju Crne Gore kao destinacije zdravlja, kroz organizovano pristupanje emitivnim tržištima, pozicioniranje i brendiranje članova Udruženja na regionalnom i međunarodnom tržištu, ujedinjenim marketinškim naporima i PR aktivnostima, te saradnjom sa srodnim organizacijama i institucijama, kao i stručno usavršavanje članica Udruženja.

Udruženje ima za cilj promovisanje Crne Gore kao destinacije zdravlja i povezivanje sa vodećim stručnjacima iz ove oblasti, kao i turizma i drugih srodnih djelatnosti, kako bi se unaprijedila ukupna ponuda zdravstvenog turizma Crne Gore i zajednički nastupalo na regionalnom i međunarodnom tržištu.

Tradicija, infrastruktura i stručni ljudski potencijal, temelji su na osnovu kojeg su osnivači Klastera prepoznali zdravstvenu industriju kao ključnu komparativnu prednost Crne Gore, te naglasili potrebu da zdravstveni turizam postane prepoznatljiviji regionalni brend.

Vasilije Vlatko Stijepović: „Zadatak Klastera je da doprinese promociji i razvoju Crne Gore kao destinacije zdravlja.“

Kako je organizovan rad Klastera?

Članice Klastera, njih 40, s obzirom na kompleksnost zdravstvenog turizma, podijeljene su u sektore. Tako su formirani: Sektor medicinskog turizma, koji predvodi evropski brend Institut dr Simo Milošević iz Igala, Specijalna bolnica za plućne bolesti u Brezoviku, Opšta bolnica Meljine, JU Kakaricka gora, Klinika Optimal, Klinika Life, kao i veliki broj privatnih i zdravstvenih ustanova sa teritorije cijele Crne Gore.

Ne slučajno, posebno je oformljen Sektor dentalnog turizma, gdje se možemo pohvaliti postojanjem savremenih stomatoloških ordinacija, koje su kako sa opremom, tako i sa edukova-

nim kadrom, na nivou onih u razvijenim evropskim zemljama. Ono što ih dovodi u prednost u odnosu na ostale u Evropi je cijena koštanja usluge, koja je po našim analizama 8 do 10 puta niža od evropskih, a ako se potencijalnom klijentu uz paket stomatoloških usluga ponudi i neka od naših atraktivnih turističkih destinacija, onda i ne čudi što poseban prioritet dajemo ovom segmentu zdravstvenog turizma i radimo u pravcu njegovog jačanja i afirmacije.

Sve značajnije mjesto zauzima i wellness i spa turizam, gdje za razliku od medicinskog turizma koji turistima u okviru određene destinacije nudi medicinske ili rehabilitacione usluge, wellness i spa uslugu po pravilu traži

turista koji želi dodatno unaprijediti zdravstveno stanje. Crna Gora ima šta da ponudi, dovoljno je pomenuti spa i wellness usluge hotela Splendid, wellness centar hotela Maestral, Monte Casa Petrovac, Hotel Queen of Montenegro.

Još jedan značajan segment zdravstvenog turizma, koji je prepoznat i kroz uspostavljanje sektora u okviru Klastera, je sportsko-rekreativni turizam. Značajni su potencijali Ulcinjske rivijere, Sportske dvorane Topolica u Baru, koje mogu biti savršeno mjesto za pripremu sportista tokom čitave godine, do sportskih dvorana na Žabljaku i Kolašinu, koje omogućavaju pripremu sportista na većoj nadmorskoj visini. Ako ovome dodamo brojne druge potencijale i već dobro osmišljene programe planinarenja i biciklizma, koji bi se mogli dopuniti drugim programima, kao na primjer razvojem šumske medicine, može se zaključiti da i u ovom segmentu ima dovoljno potencijala za razvoj.

Možete li istaći neke konkretne rezultate rada Klastera za ovo kratko vrijeme postojanja i na kraju, reći nešto više o budućim aktivnostima?

Klaster je osmislio nezaobilazne segmente, koji moraju pratiti razvoj zdravstvenog turizma, i to kroz rad turističkih agencija, sektora transporta, opremanja, marketinga, obrazovanja i lokalnih samouprava.

Upravo kroz dobru saradnju sa lokalnim samoupravama možemo subli-

mirati ukupnu ponudu zdravstvenog turizma, ali isto tako utvrditi šta bi za potencijalne investitore bilo interesantno kada je riječ o investiranju u ovaj oblik turizma. Tako bi, možda, umjesto devastiranih objekata stare bolnice

Tradicija, infrastruktura i stručni ljudski potencijal, temelji su na osnovu kojeg su osnivači Klastera prepoznali zdravstvenu industriju kao ključnu komparativnu prednost Crne Gore, te naglasili potrebu da zdravstveni turizam postane prepoznatljiviji regionalni brend.

u opštini Žabljak i Šavnik ili dačkog doma u Kolašinu, mogao nastati neki savremeni dentalni centar ili centar za rehabilitaciju.

Jedan od ne manje važnih ciljeva Klastera je formiranje resursnog centra, koji bi predstavljao centar znanja, čija bi primarna uloga bila edukacija u domenu osnovnih znanja i sprovođenje

treninga za razvoj konkretnih vještina zaposlenih u zdravstvenom turizmu, što rezultira ispunjenjem očekivanja i zadovoljenjem potreba gostiju i predstavlja ključni faktor uspjeha.

Centar treba da se bavi praćenjem savremenih standarda kvaliteta u isporuci usluge u zdravstvenom turizmu i prikupljanjem primjera dobre prakse u industriji. Konačno, centar bi se bavio i prikupljanjem i analizom savremenih trendova u zdravstvenom turizmu, te organizacijom seminara/konferencija, kako bi donosiocima odluka iz javnog i privatnog sektora pružio kvalitetnu platformu za donošenje odluka.

Osim ulaganja u razvoj centara zdravstvenog turizma, treba poboljšati uslove, renovirati i povećati smještajne kapacitete, osavremeniti usluge, u skladu sa evropskim i svjetskim standardima, te zahtjevima turista u oblasti zdravstvenog turizma, uz istovremeni rad na prilagođavanju zakonske regulative, kao i stvaranje povoljne klime za razvoj i ulaganja u ovaj značajan segment turističke privrede.

Pored podrške Ministarstva održivog razvoja i turizma, koje je obezbijedilo prostor i sredstva za početak rada, Klaster je ostvario i punu saradnju sa Nacionalnom turističkom organizacijom Crne Gore, sa kojom je i potpisan Sporazum o poslovno-tehničkoj saradnji, kao i sa Privrednom komorom Crne Gore, sa kojom je dogovoreno osnivanje grupacije zdravstvenog turizma u okviru Odbora za turizam i ugostiteljstvo.

CRNOGORSKA KUPALIŠTA

Kvalitet morske vode na crnogorskim kupalištima

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom od 1995. godine, prati sanitarnu ispravnost i kvalitet morske vode na kupalištima tokom ljetnje turističke sezone, a putem javnog tendera svake godine bira se akreditovana laboratorija, koja ispunjava propisane uslove za obavljanje ove vrste poslova.

Dugogodišnji podaci o kvalitetu morske vode na crnogorskim kupalištima, kojima raspolaže Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom, pokazuju da je morska voda na preko 90% crnogorskih kupališta odličnog, K1 kvaliteta, što garantuje njeno bezbjedno korišćenje za kupanje i rekreaciju.

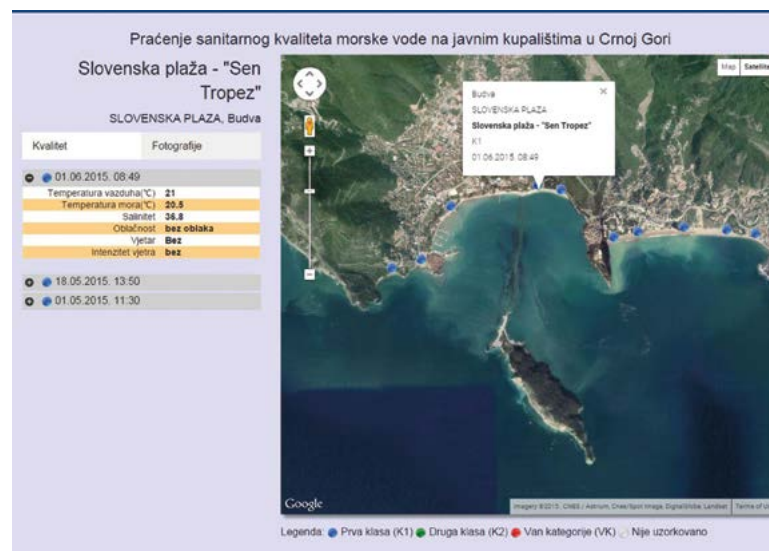
Programom za 2015. godinu previđen je monitoring kvaliteta morske vode na ukupno 90 lokacija duž crnogorskog primorja, i to: 14 u opštini Ulcinj, 11 u opštini Bar, 23 u Budvi, 9 u Tivtu, 13 u Kotoru, i 20 na teritoriji opštine Herceg Novi. Analize se vrše na svakih 15 dana, u periodu od maja do oktobra, a sprovodi ih Institut za biologiju mora, čija laboratorija posjeduje akreditaciju metoda po ISO standardima, koji su propisani i našim zakonom i EU Direktivom.

U skladu sa crnogorskim propisima, kao i Direktivom EU o kvalitetu voda za kupanje, Programom je obuhvaćeno praćenje prisustva dva obavezna mikrobiološka parametra (bakterije *Escherichia coli* i *Intestinalne enterokoke*), dok se evidentiraju i prateći fizičko-hemijski parametri, kao što su temperatura vazduha i vode, salinitet, podaci o vremenu i meteo uslovima, kao i izvori zagađenja i drugi elementi koji mogu uticati na kvalitet morske vode prilikom uzimanja uzorka.

Uredbom o klasifikaciji i kategorizaciji površinskih i podzemnih voda, kvalitet morske vode razvrstava se u dvije klase (klasa K1 - odlična, klasa K2 – zadovoljavajuća), dok se uzorci čije vrijednosti prelaze propisane granice svrstavaju u grupu VK - van klase.

Od početka ove sezone do sredine jula, obavljeno je ukupno šest redovnih uzorkovanja morske vode na 90 kupališta, a rezultati poslednjih analiza pokazuju da je na 86 kupališta (96,7%) kvalitet morske vode bio K1 klase, dok je na četiri kupališta bio (3,3%) K2 klase.

O rezultatima analiza uzoraka morske vode sa kupališta redovno se obavještavaju nadležne institucije i javnost, kako putem medija, tako i preko posebne aplikacije na web stranici www.morskodobro.com. Putem ove aplikacije sva

kupališta na kojima se vrši uzorkovanje prikazana su na interaktivnoj mapi, a odabirom kupališta svi zainteresovani imaju uvid u rezultate svakog mjerenja kvaliteta morske vode. Aplikacija je dostupna na crnogorskom i engleskom jeziku.

Informacije o kvalitetu morske vode na kupalištima od sada će, na ovaj način, biti dostupnije zainteresovanim građanima i turistima, a ova aplikacija biće posebno od koristi turističkim organizacijama i agencijama, hotelima, kao i svim korisnicima kupališta, što će dodatno unaprijediti turističku ponudu na crnogorskom primorju.

OVE SEZONE POSJETITE

Plavi horizont, Tivat

Plavi horizont je najveća i najznačajnija plaža u opštini Tivat, u blizini Radovića. Plaža obiluje sitnim peskom, koji je veoma pogodan za liječenje reumatskih oboljenja. Na plaži Plavi horizont, koja se nalazi u dnu uvala Pržno, ovih dana u prosjeku dnevno boravi preko dvije hiljade pos-

jetilaca, što je, u odnosu na prošlu godinu, više turista za oko pet do deset procenata.

U ovoj uvali pretežno odmaraju turisti iz Rusije, Srbije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Makedonije, Mađarske, Poljske i Češke, a njih 80 odsto su porodični ljudi.

Copacabana Beach, Ulcinj

Plaža Copacabana nalazi se na Velikoj plaži, u Ulcinju. Prekrivena je najfinijim sitnim pijeskom, čiji je kvalitet takav da mu se pripisuju i ljekovita svojstva. Veoma je bogat mineralima i preporučuje se oboljelima od reumatizma i drugih bolesti. Kako za ovu, tako i za cjelokupnu Veliku plažu, karakterističan je veoma dug plitki pojas morske vode, koji je posebno pogodan za starije osobe i djecu. Posebna karakteristika plaže je njena dužina, koja iznosi oko 900 metara, a na kojoj se nalazi 500 suncobrana sa oko 800 ležaljki, koji su raspoređeni tako da svako ima dovoljno prostora za individualni odmor i razonodu. Plaža Copacabana posjeduje sopstveni parking koji se čuva 24 sata na dan i namijenjen je isključivo gostima plaže. U sklopu plaže se takođe nalazi restoran i plažni bar, gdje posjetioci mogu potražiti spas od vrućina i uživati u nekim

od lokalnih specijaliteta.

Veliko interesovanje posjetilaca Velike plaže i plaže Copacabana izraženo je za sportove na pijesku, pa se tako na ovom prostoru organizuju mali turniri u odbojci i fudbalu, pri čemu je posjetiocima na najbolji mogući način omogućeno uživanje u moru, suncu i sportskim aktivnostima. Veliki izazov za ljubitelje sportova na vodi je svakako odbojka u vodi, a posjetioci plaže Copacabana imaju priliku da pohađaju školu kajta, kao i da koriste brojne druge sadržaje. U okviru plaže nalazi se i igraonica, kako bi se na najljepši način zabavili i najmlađi posjetioci.

Plaža Copacabana je savršena lokacija koja zahvaljujući predivnom pejzažu, prirodi, pogodnoj klimi i moru, svim posjetiocima pruža utočište od gradskih vrućina, užurbanog i stresnog načina života.

OTVOREN NOVI HOTEL U AVGUSTU

Hotel **BRACERA**, BUDVA

Hotel Bracera je novi, luksuzni hotel, kategorije 4 zvjezdice, koji se nalazi u samom centru Budve, na 150 metara udaljenosti od mora i 800 metara od Starog grada Budve.

Hotel posjeduje 48 dvokrevetnih soba i 3 trokrevetna apartmana, a jedna soba je opremljena za osobe smanjene pokretljivosti.

Sobe su smještene tako da gostima omogućavaju predi-

van pogled na more. Hotel posjeduje restoran sa terasom, garažu sa parking mjestima za goste hotela, zatvoreni bazen, finsku saunu i parno kupatilo.

Hotel Bracera se može pohvaliti vrhunskom uslugom, koju čini tim profesionalaca sa dugogodišnjim iskustvom u hotelijerstvu, kao i najpoznatijim majstorima kulinarstva i servisa, a ljubazno osoblje recepcije je gostima na raspolaganju 24 časa dnevno.

Mali hotel **PALLADIUM**, TIVAT

Mali hotel Palladium se nalazi u Tivtu, na šetalištu, uz obalu, na pjeni od mora. Hotel je ovog ljeta kompletno renoviran, kako sobe tako i kompletan restoran sa kuhinjom, čime je dobio novi, luksuzni izgled, kako i priliči hotelu sa

takvom pozicijom.

Hotel Palladium posjeduje 3 dvokrevetne sobe, 1 dvokrevetni studio apartman i 5 dvokrevetnih apartmana, koji su luksuzno opremljeni, sa svim pratećim sadržajima, kako bi gostima bio omogućen kompletan ugodaj tokom boravka.

Mali hotel **PORTO IN**, Kotor

ali hotel Porto In nalazi se u mirnom dijelu starog drevnog Kotora, gdje gosti mogu uživati u blizini mora i ljepotama Starog grada.

Hotel raspolaže sa 17 luksuzno opremljenih smještajnih jedinica, a za one goste hotela koji preferiraju rekreativne sadržaje, obezbijedena je moderno opremljena teretana.

NAJAVA MANIFESTACIJA U AVGUSTU

Glavni grad, Podgorica

Svima onima koje ljeto „zatekne“ u Podgorici dobro su poznate „ključne tačke“ u gradu gdje mogu provesti ugodne duhovne trenutke uz dobar koncert, pozorišnu predstavu, izložbu, književno veče ili film.

PODGORIČKO LJETO 2015

Mjesto održavanja: **PODGORICA**

Vrijeme održavanja: **21. JUN - 21. SEPTEMBAR**

NAJAVA MANIFESTACIJA U AVGUSTU

Prijestonica, Cetinje

LJETO U PRIJESTONICI

Mjesto održavanja: **CETINJE**

Vrijeme održavanja: **27. JUN - 05. SEPTEMBAR**

Za program Ljeto u Prijestonici pažljivo se osmišljavaju i prepliću kulturna, sportska, promotivna, zabavna i druga dešavanja. U okviru ove manifestacije svake godine nastupaju poznati izvođači iz zemlje i regiona.

Ljeto u Prijestonici			
27. JUN - 05. JUL FESTIVAL ANIMIRANOG FILMA NAFF 2015 Dvorski trg	13. JUL LIPSKA PICINA I POČETAK RADA Lipška picina	25. JUL 18. BIJEĆKA NOĆ Bijeka Crnogorica	14 - 16. AVGUST TANGO MEETING FESTIVAL Dvorski trg
11 - 12. JUL XOXI MEKUHARODNA BROSKA ALTO TRKA LOVČEN Cetinje - Ivanova korita	15. JUL XIII VITEŠKE IGRE CRNE GORE Ivanova korita	28. JUL PREDSTAVA PROBLETA AVUŠA Ljetnja pozornica (Good theater)	28 - 29. AVGUST NOĆUŠKI VIKEND / XII NIZGOŠKA TRPEZA Njeguši
13. JUL XIX "MINI LIPA I MEDA Bašiča ples	14. JUL VEĆE FOLKLORA Ljetnja pozornica	04 - 05. AVGUST VI. CETINJE JAZZ FEST Hotel „Grand“ - Jazza bašta	29 - 30. AVGUST III STREET BASKET TURNIR CETINJE 2015 Park „3. jul“
13. JUL BIOD CAMP CHALLENGE Ivanova korita	18. JUL III INTERNACIONALNI SAJAM SUVENIRA Gradsko tržišta	07 - 08. AVGUST MUZIČKI KONCERTI I FESTIVAL Ljetnja pozornica	05. SEPTEMBAR "VOLJEDAK U KOLJEBI" Kvuger

ULAZ NA SVE PROGRAMNE SKLADBE JE BESPLATAN
www.cetinje.me | www.cetinje.travel

Mjesto održavanja: **CETINJE**

Vrijeme održavanja: **04. AVGUST - 07. AVGUST**

Cetinjski džez festival ove godine dobija regionalni karakter. Četvorodnevna manifestacija ovog ljeta okupiće brojne renomirane džez muzičare sa područja bivše Jugoslavije, među kojima će, između ostalih, biti Tanja Jovičević, Vlada Maričić i Magic sound Orchestra, kao i sarajevska solistkinja Aida Mušanović sa 5/4 bendom.

NAJAVA MANIFESTACIJA U AVGUST

Centralni i sjeverni region

OBALA FEST

Mjesto održavanja: **DANILOVGRAD**
Vrijeme održavanja: **05. I 06. AVGUST**

Ovogodišnje izdanje Obala festa održaće se u bašti danilovgradskog kafića Obala, a tokom dva dana trajanja festivala nastupiće poznata imena sa crnogorske i regionalne rep, rok i elektronske scene.

Jedini muzički festival u Danilovgradu prošle godine je za dvije večeri okupio preko 1200 ljudi. Festival ima za cilj promociju domaće scene i dovođenje aktuelnih izvođača sa strane, a održava se u prelijepom ambijentu na obali rijeke Zete.

Spuško ljetovanje je tradicionalna kulturno-zabavna i sportska manifestacija, koja se svake godine održava ispod spuškog mosta. Veliki broj posjetilaca privlače koncerti narodne i zabavne muzike, dramski i književni susreti, sportska natmetanja i takmičenja u košarci, odbojci, šahu, tradicionalnim disciplinama, skokovima u vodu i drugim aktivnostima na plaži.

SPUŠKO LJETO 2015

Mjesto održavanja: **DANILOVGRAD**
 Vrijeme održavanja: **JUL I AVGUST**

LAKE FEST

Mjesto održavanja: **NIKŠIĆ**

Vrijeme održavanja: **11. AVGUST - 16. AVGUST**

Peti po redu muzički festival Lake fest iz godine u godinu prilači sve veći broj posjetilaca iz svih krajeva Crne Gore, zemalja u okruženju, ali i turiste iz drugih evropskih zemalja, pa su program festivala, marketinška kampanja i turistička ponuda grada prilagođeni i ove godine posjetiocima iz različitih djelova Evrope.

Organizatori Lake fest-a su tradicionalno i ove godine pripremili bogat umjetnički program, a festival je prilika i za promociju alternativnih sadržaja, prije svega filma i raznih umjetničkih performansi. Veliki broj umjetnika iz

zemlje i inostranstva predstaviće na Lake festu svoje performanse, instalacije, izložbe.

Centralna dešavanja će se organizovati u blizini jezera Krupac, a kamp naselje u topolama, na samoj obali jezera, čime se može pohvaliti malo koji grad u regionu, je sjajna lokacija za organizaciju festivala.

Lake fest je već postao zaštitni znak Nikšića i brend Crne Gore, a regionalni mediji u su ga proglasili za jedan od najboljih festivala te vrste u regionu.

11.08-16.08 NIKŠIĆ

6 DANA 42 BENDA

www.lakefest.me

14.08. PETAK	15.08. SUBOTA	16.08. NEDELJA
18:30 PODROOM	18:30 NIČIM IZAZVAN	18:30 KOLJA I GROBOVLASNICI
19:15 ZAA	19:30 PANKRTI	19:30 ELEMENTAL
20:15 MORTAL KOMBAT	20:30 DST	20:30 RUNDEK CARGO TRIO
21:15 ISKAZ	22:00 GOBLINI	22:00 ORTHODOX CELTS
22:30 GUANO APES	23:30 RIBLJA ČORBA	23:30 DEJAN PETROVIĆ BIG BAND
0:15 BJESOVI	1:00 BABE	1:00 WHO SEE
1:45 PRTI BEE GEE	2:00 ZAHED SULTAN	2:00 KOZA MOSTRA

durmitör
Art Eko Festival

Sponzori festivala

diva

Partneri festivala

Opština Žabljak
Centar za kulturu Žabljak

Žabljak

VAPOR

Medijski sponzori

Vijesti

DURMITOR ART EKO FESTIVAL Mjesto održavanja: **ŽABLJAK**Vrijeme održavanja: **10. AVGUST - 17. AVGUST**

Osnovna ideja Durmitor Art Eko Festivala je promovisanje i popularizacija Žabljaka, u cilju povezivanja prirode i umjetnosti, razmijenjene iskustva i znanja sa različitih meridijana, animiranja lokalne zajednice da promoviše tradiciju i turistički potencijal.

Osim turista koji u ovom peri-

odu posjećuju Žabljak, festival će privući i turiste koji borave u drugim krajevima Crne Gore, kao i lokalno stanovništvo.

Festival afirmiše razvoj ekološke svijesti i vrednovanje životne sredine, te pravilno korišćenje turističkih potencijala i pravilno upravljanje turističkom destinacijom.

BERANSKO LJETOMjesto održavanja: **BERANE, CENTAR ZA KULTURU, POLIMSKI MUZEJ**Vrijeme održavanja: **JUL – AVGUST**

U okviru manifestacije Beransko ljeto biće upriličen bogat kulturno-zabavni program, pozorišne predstave, pjesničke večeri, izložbe slika, sportska dešavanja.

GUSINJSKO LJETOMjesto održavanja: **GUSINJE**Vrijeme održavanja: **JUL – AVGUST**

Manifestacija Gusinjsko Ljeto je kulturnog, sportskog i edukativnog sadržaja, u kojoj svako može pronaći nešto za sebe. Kulturni sadržaj manifestacije je predviđen tako da ga većinom čine autori porijeklom iz Gusinja, što daje poseban pečat ovoj manifestaciji i podstiče stvaralaštvo ljudi iz tog kraja.

NAJAVA MANIFESTACIJA U AVGUSTU

Primorski region

29. GRAD TEATAR 2015

Mjesto održavanja: **BUDVA**

Vrijeme održavanja: **20. JUN - 10. AVGUST**

Festival Grad teatar je kulturna manifestacija koja se odvija tokom ljetnjih mjeseci u Budvi. Od svog osnivanja, 1987. godine, ovaj festival obnavlja mediteranski duh Starog grada i svaki od njegovih trgova i pjaceta, ali i djelova grada izvan starogradskog jezgra, pretvara u scenu na otvorenom na kojoj i posjetilac i slučajni prolaznik postaju učesnici umjetničkog čina. Budući da je od svog osnivanja neizostavni dio turističke ponude grada, Grad teatar je, a time i Budva, neizostavna destinacija kako građanima, tako i kul-turistima, o čemu svjedoči i činjenica da festival svake godine posjeti oko 15 hiljada

ljudi. Zamišljen kao presjek savremenih ostvarenja, prije svega pozorišnog, a potom i likovnog, muzičkog i književnog stvaralaštva, Grad teatar kvalitetom programa potvrđuje svoj renome, ne samo kao domaćin brojnim trupama i stvaraocima, već i kvalitetom produkcijske djelatnosti kojom preispituje autentično kulturno nasljeđe Budve i Crne Gore i njegovo implementiranje u savremene modele umjetničkog djelovanja.

Muzički, likovni i književni program takođe su neizostavni dio Grada teatra.

GUITAR ART SUMMER FEST

Mjesto održavanja: **HERCEG NOVI, STARI GRAD**

Vrijeme održavanja: **15. AVGUST - 20. AVGUSTA**

Guitar Art Summer Fest predstavlja profesionalnu i stručnu manifestaciju, koja svakog ljeta okuplja klasične i ostale gitariste svih profila, od đaka osnovnih i srednjih

škola, preko studenata, do njihovih profesora i eminentnih gostiju, vodećih svjetskih gitarista.

Razmjena znanja, prakse i iskustava, kao i upoznavanje sa domaćim i svjetskim tokovima u savremenoj gitarističkoj pedagogiji i koncertnoj praksi, kao neophodna nadgradnja edukativnoj osnovi, primarni je cilj ovog projekta.

Koncepciju festivala čine majstorski kursevi, izložbe, slobodne aktivnosti i koncerti. Sve ove aktivnosti, zahvaljujući sjajnim izvođačima, raznovrsnim postavkama i programima, te dobroj organizaciji, objedinjuju koncepciju Guitar Art Summer Festa, gradeći pojedinačni, ali i globalni edukativni, kulturni, medijski i psiho-socijalni značaj festivala.

PETROVAČKA NOĆ 2015

Mjesto održavanja: **PETROVAC**
Vrijeme održavanja: **28. AVGUST**

Najveća tradicionalna fešta od ribe i vina organizuje se u Petrovcu, sa cjelodnevnom zabavnim i sportskim programom. U večernjim satim biće organizovani koncerti atraktivnih muzičkih zvijezda na platou ispred hotela Palas, kao i veliki vatromet.

FESTIVAL DJEČIJEG POZORIŠTA „POZORIŠNI VAL“

Mjesto održavanja: **PETROVAC**

Vrijeme održavanja: **16. AVGUST - 25. AVGUSTA**

Festival dječijeg pozorišta „Pozorišni val“ orjentisan je, prije svega, ka zadovoljenju kulturnih potreba najmlađih. I ove godine na programu naći će se predstave najboljih pozorišta za djecu iz regiona i kroz deset predstava djeca će se upoznati sa omiljenim junacima iz bajki na jedan potpuno nov način.

Festival ima dva podjednako važna cilja, prvi je proširenje turističke ponude Petrovca, koji je i prepoznat kao destinacija za odmor porodičnih ljudi sa djecom, i drugi, razvijanje dječije mašte i kreativnosti.

KOTORSKI INTERNACIONALNI LJETNJI KARNEVAL

Mjesto održavanja: **KOTOR**
Vrijeme održavanja: **7 AVGUST**

Internacionalni ljetnji karneval održava se na otvorenim prostorima gradske rive i Starog grada, uz učešće karnevalskih grupa iz Kotora. Tokom ljetnjeg karnevala zabava i slavlja dešavaju se na ulicama i trgovima Kotora. Manifestacija je nastala poslednjih nekoliko godina kako bi turisti uživali u čarima uličnih zabava i osjetili vedrinu koja u Kotoru vjekovima traje.

KOTOR ART

Mjesto održavanja: **KOTOR**

Vrijeme održavanja: **OD KRAJA JUNA DO SREDINE AVGUSTA**

KOTOR ART

Na Međunarodnom festivalu Kotor Art nastupiće preko 2.000 umjetnika, izvođača i predavača, kroz 8 festivalskih segmenata: Festival klapskog pjevanja, Festival pozorišta za djecu, Don Brankovi dani muzike, KotorArtTeatar, Kotor APSS, Pisanje grada, Pjaca od filozofa i Sea Rock festival.

Izvešće se 115 programa, tokom 48 dana, na 27 lokacija u Starom gradu, Kotoru i Boki, sa učesnicima iz 25 zemalja (Portugal, Italija, Njemačka, Rusija, Austrija, Belgija, Švajcarska, Norveška, Letonija, Poljska, Španija, Čile, Venecuela, Meksiko, Izrael, SAD...)

DON BRANKOVI DANI MUZIKE

Mjesto održavanja: **KOTOR**

Vrijeme održavanja: **25. JUN - 14. AVGUST**

Don Brankovi dani muzike u svom četrnaestom izdanju donose do sada najobimniji program od 16 koncerata u glavnom i šest u pratećem programu. Koncerte razolikih žanrova i stilova, u različitim kotorskim ambijentima, izvešće renomirani muzički umjetnici, od kojih će većina u Kotoru i Crnoj Gori nastupiti po prvi put: violinisti Nemanja Radulović i Patricija Pjekutovska, pijanisti Elena Baškirova i Albert Mamriev, sopran Katarina Jovanović, gudački kvartet Henchel, Dubrovački klavirski duo, dirigenti Mladen Tarbuk, Nikolay Lalov, Claude Villaret, Crnogorski simfonijski orkestar, Dubrovački simfonijski orkestar i Festivalski orkestar KotorArta.

U off programu nastupiće, između ostalog, Gibonni sa Matijom Dedićem, a kao i svake godine, osmišljeni su i posebni koncerti: koncert učenika Muzičke škole Kotor, te nastup muzičara sa oštećenim vidom iz regiona, kojim festival želi da skrene pažnju na ove izuzetne ljude i njihov trnovit put do uspjeha na ovim prostorima. Poseban

koncert, koji će realizovati novoformirani Crnogorski vokalni ansambl „Luča“, uz učešće glumice Varje Ćukić, obilježiće 450 godina od smrti kotorske svetice Blažene Ozane. Ideji oživljavanja gradskih trgova doprinijeće Džez orkestar, koji će nastupiti na kotorskim pjacama i imati svoje veće pod nazivom „Igranka“, sa hitovima 60-ih i 70-ih.

Na trgovima grada odvijaće se i KotorarTić, desetodnevna radionica za djecu. Program ovogodišnjeg festivala karakteriše veliki broj premijernih izvođenja u Crnoj Gori i jedna svjetska premijera - djelo mlade crnogorske kompozitorke Nine Perović komponovano povodom 450 godina smrti Blažene Ozane, koje je nastalo u okviru KotorArta. Posebna pažnja posvećena je i programu Festivalskog orkestra, koji će izvoditi muziku iz zemalja iz kojih dolaze dirigenti - kompozicije iz Brazila, Švajcarske i Bugarske, koje do sada nijesu izvođene u Crnoj Gori.

BOKELJSKA NOĆ

Mjesto održavanja: **HERCEG NOVI, STARI GRAD**

Vrijeme održavanja: **22. AVGUST**

Tradicionalna turistička i kulturno-zabavna manifestacija Bokeljska noć, koja okupi na desetine hiljada posjetilaca,

biće održana u akvatorijumu Kotorskog zaliva. Povorka ukrašenih barki kretaće se od muljanske rive do lučke kapetanije, a žiri će odabrati i nagraditi najljepše.

Cilj manifestacije je održavanje tradicije kojom se želi prikazati primorski život i mentalitet ribara, pomoraca i građana Kotora, sa svojim obližnjim mjestima, od Morinja i Kostanjice do Stoliva. Zadatak učesnika Bokeljske noći je da što bolje, ljepše i originalnije ukrase svoju barku ili brodić kako bi prilikom defilea posjetiocima poslali određenu poruku.

Nakon proglašenja najboljih, slijedi velinčastveni vatromet, a fešta se potom nastavlja po pjacama i trgovima Starog grada. Fešti nad feštama 1938. prisustvovao je engleski kralj Edvard, a 1959. godine i tadašnji predsjednik Jugoslavije, Josip Broz Tito.

REFRESH

Mjesto održavanja: **KOTOR**

Vrijeme održavanja: **13. AVGUST - 15. AVGUST**

Refresh festival je tokom prethodnih godina postao prepoznatljiv brend, koji posebnom atmosferom i energijom, kojoj doprinose more, vrhunska produkcija i pažljivo selektovana DJ imena, privlači publiku iz cijele Evrope.

Prethodnih godina na festivalu su nastupali najbolji svjetski DJ-evi među kojima su Felix da Housecat, Funk D'Void, Sebastien Leger, Steve Angello, Nick Warren, Carl Craig, Bob Sinclar, Kevin Saunderson, Dave Clarke, Umek, Steve Lawler, Hernan Cattaneo, Darren Emerson, Sharam, Nic Fanciulli, a festival svake godine posjeti preko 10 hiljada ljudi.

Najpopularniji njemački techno producent Chris Liebing, francuska elektro diva Miss Kittin i američki house velikan Derrick Carter, predvode ovogodišnji program Refresh festivala u Kotoru.

TIVATSKE LJETNJE FEŠTE

Mjesto održavanja: **TIVAT**

Vrijeme održavanja: **01. JUL - 20. AVGUST**

Turistička organizacija Tivta u toku ljeta organizuje događaje i manifestacije različitog karaktera, od gastro večeri, obogaćene folklornim i muzičkim nastupima, koncerata, klapskih večeri, pa sve do sportskih manifestacija.

TIVATSKO KULTURNO LJETO - PURGATORIJE

Mjesto održavanja: **TIVAT, CENTAR ZA KULTURU**

Vrijeme održavanja: **27. JUN - 15. SEPTEMBAR**

Najveći broj predstava izvodi se na tivatskoj ljetnoj pozornici, smještenoj u ljetnjikovcu Buća. Sadržaji manifestacije Purgatorije obiluju gostovanjima različitih i veoma kvalitetnih domaćih i stranih pozorišnih trupa, predstavama, performansima, književnim večerima, likovnim izložbama i sl. Iz godine u godinu tivatski festival kulture sve je posjećeniji, što potvrđuje kvalitet sadržaja koji čine program manifestacije. Turisti koji borave u Tivtu zahvaljujući bogatom sadržaju Purgatorija uvijek odlaze puni utisaka i rado se vraćaju.

Manifestacija koja već dvije godine izaziva veliku pažnju i interesovanje turista, ima za cilj promociju cjelokupne turističke ponude Tivta, posebno gastro-kulturnih vrijednosti, kao i promociju Tivta kao destinacije za svačiji ukus i džep.

Gastro manifestacija Ljeto dobrog ukusa je fešta na kojoj će se svi dobro zabaviti i družiti, a učesnici pokaza-

ti svoje kulinarske vještine. Manifestacija se održava na različitim lokacijama opštine Tivat, u restoranima, konobama, hotelima, na brodu Vodena Kočija i uvijek obećava dobru zabavu, trpeze bogate različitim specijalitetima mediteranske kuhinje, jela od žućenice iz programa Žućenica fest, uz igru Folklornog ansambla i vesele zvuke muzike.

GASTRO VEČERI LJETO DOBROG UKUSA

Mjesto održavanja: **TIVAT**

Vrijeme održavanja: **07. JUL - 11. AVGUST**

DŽINOVI PATAGONIJE

Mjesto održavanja: **BUDVA, SAJAM**

Vrijeme održavanja: **01. JUN - 31. AVGUST**

Jedna od najspektakularnijih izložbi o dinosaurusi-ma, autora Grupo Cultural iz Argentine, koja je do sada imala veliki uspjeh u svijetu, biće prikazana u halama Sajma, u Budvi, na površini od 1200 m², u specijalno pripremljenim izložbenim uslovima.

Džinovi Patagonije predstavljaju najautentičniju i najsveobuhvatniju izložbu dinosaurusu pronadenih na prostoru južne hemisfere. Dinosaurusi Argentine spadaju među najstarije poznate vrste koje pokazuju ekstremnije karakteristike u poređenju sa njihovim sjevernoameričkim rođacima. Na izložbi se mogu vidjeti eksponati najvećeg mesojeda koji je ikada naseljavao planetu, do najmanjih jedinki, od prvih do poslednjih vrsta, ptica iz doba Krede

koje nijesu mogle da lete, dinosaurusu koji su učili da lete, kao i još mnogo toga.

Ovu izložbu je do sada vidjelo više od milion ljudi širom svijeta. Više informacija o izložbi dostupno je na sajtu NVO DIV www.ngodiv.me

NAPOMENA: Organizatori zadržavaju pravo izmjene datuma i otkazivanja održavanja manifestacije usljed loših vremenskih uslova i drugih razloga.

PORTO MONTENEGRO NA STRANICAMA PRESTIŽNOG **SUNDAY TIMES-A**

Autor članka VIP Hoteli proputovao je svim kontinentima u potrazi za novootvorenim hotelima, koji su ugostili velika imena svjetskog šou biznisa. Svoje mjesto među luksuznim hotelima Pariza, Istanbula, Njujorka, Majamija, Tel Aiva, Šri Lanke, našao je i Regent Porto Montenegro, koji se nalazi u Tivtu, a koji je za manje od godinu dana od svog otvaranja imao

priliku da ugosti imena džet-seta, kao što su Dita Von Tiz i gitarista Miloš Karadaglić.

Uz brojne komplimente za arhitekturu i dizajn hotela, novinar Sunday Times-a uporedio je Crnu Goru sa Monakom i skrenuo pažnju onima koji se odluče da je posjete, da istraže luksuznu marinu za jahte Porto Montenegro.

CRNA GORA U PRESTIŽNOM MAGAZINU **TATLER UK**

Autor članka magazina Tatler UK u tekstu navodi da su Crnu Gore posjetile mnoge slavne ličnosti, među kojima su Sofija Loren, Klaudija Šifer, princeza Margareta, Elizabet Tejlor, Jurij Gagarin, Kirk Daglas, Sidni Poatje, Džeremi Ajrons, Silvester Stalone, Majkl Daglas i Ketrin Zita-Džouns, kao i mnogi drugi.

„Dokazi o kompleksnoj istoriji Crne Gore mogu se vidjeti svugdje. Tako je Stari grad Kotor ograđen impresivnim odbrambenim zidinama, dok arhitektura u Perastu ima venecijanski stil, što svjedoči o vladavini Venecije sa početka 15. vijeka do 1797. godine”, navodi se u tekstu.

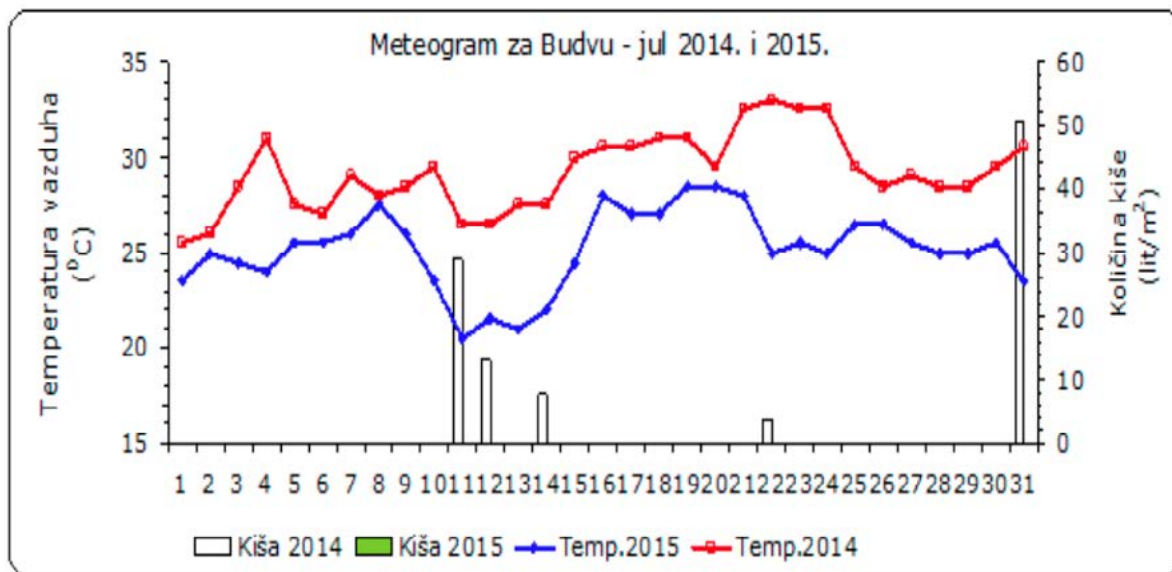
LIDOVE NOVINY PREDSTAVIO LJEPOTE CRNE GORE

Češki dnevni list Lidove Noviny predstavio je Crnu Goru i ljepote Svetog Stefana, Starog grada Kotora i Nacionalnog parka Durmitor.

U članku se Crna Gora opisuje kao zemlja veličine centralno-češke oblasti, uklinjena između Hrvatske i Albanije, koja na dohvat ruke nudi prijatne plaže i impozantne planine. Ukratko, Crna Gora je idealno mjesto za turiste koji žele da uživaju kako u mirnom, tako i u aktivnom odmoru.

Češke turiste u Crnoj Gori čekaju prekrasne pješčane plaže i toliko omiljen Jadran. I dok sjeverozapadni susjed nudi ostrvski Primošten, Crna Gora ima sličan adut. Naime, na deset minuta od ljetovališta Budva, na bivšem ostrvu, danas nasipom spojenim sa obalom, nalazi se seoce Sveti Stefan. Prvobitno ribarska nastamba, danas je postala sinonim luksuza, a kamene kuće pretvorene su u raskošne apartmane i hotele, koje posjećuju holivudske zvijezde.

METEOROLOŠKE KARAKTERISTIKE U JULU

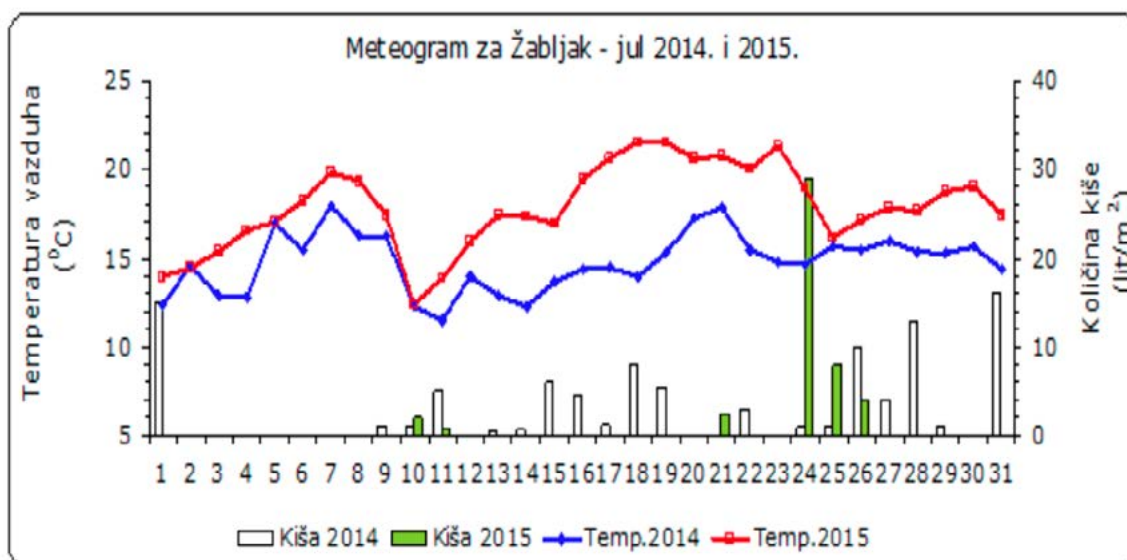
Na osnovu temperaturnih i padavinskih pokazatelja u julu 2015. godine, u primorskom dijelu Crne Gore, evidentiran je ekstremno sušan i značajno topliji period, u odnosu na isti mjesec 2014. godine. Srednja mjesečna temperatura vazduha u julu ove godine bila je viša za 4,00C u odnosu na jul 2014. godine.

Svaki dan u julu 2015. godine imao je tropski karakter, a samo jedna noć nije tako okarakterisana, dok je u julu 2014. godine bilo 10 tropskih dana i 9 tropskih

noći manje.

U julu 2015. godine gotovo da nije bilo kišnih dana, odnosno, većina primorskih meteoroloških stanica nije registrovala mjerljivu količinu kiše. U julu prošle godine bilo je 5 kišnih dana, tokom kojih je palo ukupno 104 litra kiše po metru kvadratnom.

Na primorju Crne Gore, ove godine, jul je okarakterisan kao jedan od najsušnijih mjeseci u periodu od kada se vrše mjerenja, odnosno, od 1949. godine.

U planinskim turističkim centrima Crne Gore, u julu 2015. godine, zabilježen je značajno topliji i suvlji period u odnosu na isti mjesec prošle godine. Srednja temperatura bila je viša za 3,10C.

- U julu 2014. godine nije bilo tropskih dana, dok je tokom jula 2015. godine zabilježen jedan tropski dan. Ljetnjih

dana u julu 2015. bilo je 18, odnosno 14 više nego u istom mjesecu 2014. godine.

- U julu 2015. godine bilo je 6 kišnih dana, a u istom mjesecu 2014. godine zabilježeno je 13 kišnih dana više i za preko 52% veća količina padavina.

TURISTIČKI PROMET U CRNOJ GORI

BROJ TURISTA I NOĆENJA januar - jun 2015/2014.

Prema posljednjim zvaničnim podacima za period januar - jun tekuće godine, u Crnoj Gori je zabilježen rast broja turista i ostvarenih noćenja za 14%, u odnosu na isti period 2014. godine.

BROJ TURISTA	Januar – jun 2014	Januar – jun 2015	INDEX 15/14
Domaći	41.041	53.141	129
Strani	301.865	337.033	112
UKUPNO	342.906	390.174	114

Izvor: MONSTAT

BROJ NOĆENJA	Januar – jun 2014	Januar – jun 2015	INDEX 15/14
Domaći	179.917	217.708	121
Strani	1.556.601	1.756.329	113
UKUPNO	1.736.518	1.974.037	114

Izvor: MONSTAT

Posmatrano po vrstama objekata za smještaj, tokom prvih šest mjeseci 2015. godine, u hotelima i ostalim objektima kolektivnog smještaja boravilo je 9% više turista i u njima je ostvareno 2% više noćenja, u odnosu na isti period prošle godine.

Takođe, i u individualnom smještaju je u periodu januar – jun 2015. godine ostvareno povećanje prometa u odnosu na uporedni prošlogodišnji period, i to turista više za 26% i noćenja više za 28%.

BROJ TURISTA	Januar – Jun 2014	Januar – Jun 2015	INDEX 15/14
Hoteli i kolektivni smještaj	248.057	270.863	109
Individualni smještaj	94.849	119.311	126
UKUPNO	342.906	390.174	114

Izvor: MONSTAT

BROJ NOĆENJA	Januar – Jun 2014	Januar – Jun 2015	INDEX 15/14
Hoteli i kolektivni smještaj	949.641	967.189	102
Individualni smještaj	786.877	1.006.848	128
UKUPNO	1.736.518	1.974.037	114

Izvor: MONSTAT

AERODROMI CRNE GORE

Na aerodromima Podgorica i Tivat, u julu tekuće godine zabilježeno je povećanje broja avio letova za 8% i povećanje broja putnika za 1%, u odnosu na isti period 2014. godine.

Broj avio letova	Jul 2014	Jul 2015	INDEX 15/14
Podgorica	546	618	113
Tivat	1.012	1.067	105
UKUPNO	1.558	1.685	108

Promet putnika	Jul 2014	Jul 2015	INDEX 15/14
Podgorica	94.192	101.950	108
Tivat	204.187	199.919	98
UKUPNO	298.379	301.869	101

MONTENEGRO AIRLINES

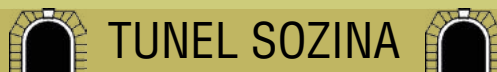
Nacionalni avio prevoznik Montenegro Airlines, u julu tekuće godine, bilježi povećanje broja putnika, na letovima u redovnom saobraćaju, za 1%, kao i povećanje broja letova za 5%, u odnosu na isti period 2014. godine.

Redovan avio-saobraćaj	Jul 2014	Jul 2015	INDEX 15/14
Broj letova	841	881	105
Promet putnika	78.765	79.541	101

DRUMSKI GRANIČNI PRELAZI

Prema preliminarnim podacima u julu tekuće godine, na drumskim graničnim prelazima u Crnoj Gori zabilježen je veći broj motornih vozila za 39%, kao i veći promet putnika za 35%, u odnosu na isti mjesec 2014. godine.

Promet	Jul 2014	Jul 2015	INDEX 15/14
Motorna vozila	518.804	719.216	139
Putnici	2.270.733	3.067.282	135

TUNEL SOZINA

U julu tekuće godine Monteput doo bilježi povećanje prometa vozila kroz tunel Sozina za 13%, a ostvaren je i veći prihod za 11%, u odnosu na isti period 2014. godine.

Promet	Jul 2014	Jul 2015	INDEX 15/14
Broj vozila	302.843	340.980	113
Prihod (€)	980.436	1.088.741	111

NACIONALNI PARKOVI CRNE GORE

Javno preduzeće za nacionalne parkove Crne Gore u julu ove godine bilježi povećan broj posjetilaca za 27%, kao i povećanje prihoda za 32%, u odnosu na uporedni period 2014. godine.

Promet	Jul 2014	Jul 2015	INDEX 15/14
Broj posjetilaca	60.613	76.992	127
Prihod (€)	177.081	234.569	132

TURISTIČKA PONUDA NACIONALNOG PARKA BIOGRADSKA GORA

Nacionalni park Biogradska gora osnovan je 1952. godine, a nalazi se na sjevero-istoku Crne Gore, između rijeka Tare i Lima, u središnjem dijelu planine Bjelasice.

Pejzaž ovog prostora sačinjen je od šuma, livada, vodenih površina, planinskih vrhina i rudina. Omeđen planinskim visovima, visokim i preko dvije hiljade metara, ispresijecan potocima i uvalama, ukrašen prelijepim jezerima, okićen stoljetnim šumama i pitomim livadama, ovaj park predstavlja veličanstven dar prirode. Pored Biogradskog jezera, koje se nalazi u srcu Biogradske gore, park krasi još tri lednička jezera: **Pešića**, **Ursulovačko** i **Šiško**.

Najveći dio parka čini rezervat prašume, u slivu Biogradske rijeke i Jezeršnice, koja predstavlja jedno od najstarijih zaštićenih područja na svijetu, poznat kao Knjažev zabran ili Branik. Starost pojedinih stabala prašume procijenjena je na preko 400 godina, od kojih su neka i preko 40 metara visine. U parku postoje 26 odvojenih zajednica biljaka, sa oko dvije hiljade biljnih vrsta, među kojima je 20 posto endema Balkanskog poluostrva i oko 90 vrsta drveća. Raznovrstan je i životinjski svijet sa 200 vrsta ptica, 80 vrsta leptira, 350 vrsta insekata i sisarima (vuk, medvjed, lisica, srna, vjeverica, puh). Brojni su arheološki lokaliteti, sakralni spomenici, nekropole, a posebno je karakteristično narodno graditeljstvo (katuni, savardaci, brvnare, vodenice).

Turistička ponuda **Nacionalnog parka Biogradska gora** zasnovana je na principima održivog razvoja i prilagođena potrebama savremenog turista, koja se ogleda u postojanju raznovrsnih rekreativnih aktivnosti, uključujući i edukaciju o prirodnim i kulturnim vrijednostima parka, lokalnom načinu života i tradiciji.

Od početka turističke sezone, **Nacionalni park Biogradska gora** posjetilo je preko 13 hiljada turista, što je za 21 procenata više u odnosu na isti period prošle godine. Park posjećuju uglavnom turisti koji dolaze u organizovanim grupama, studijskim posjetama, preko turističkih agencija, turoperatera, ali i individualno. Veći je broj inostranih turista, uglavnom iz Zapadne Evrope, i to iz Fran-

cuske, Njemačke, Austrije, kao i iz Rusije i Ukrajine, a osjetno je i povećanje posjetilaca iz zemalja regiona.

U **Nacionalnom parku Biogradska gora** uspostavljen je značajan broj infrastrukturnih segmenata u funkciji posjetilaca, kao što su: centar za posjetioce, suvenirnica, sistem planinarsko-pješačkih, edukativnih i biciklističkih staza, dvije uređene revire na rijeci Tari za fly fishing, prostori za kampovanje, mobil home, bungalovi, a u toku je i rekonstrukcija restorana na obali Biogradskog jezera.

Kreiran je, takođe, i niz turističkih proizvoda, a neki od najkarakterističnijih i najznačajnijih su: pješačenje, biciklizam, vožnja drvenim čamcima, kajakaštvo, sportski ribolov, džiping ture, kampovanje, posjeta katunima.

Od ove turističke sezone posjetiocima parka biće dostupni novi turistički proizvodi, kao što je cross country staza, sa posebno dizajniranim preprekama dužine 4,1 kilometra i freeride staza dužine 1,1 kilometra, za sve ljubitelje brdskog biciklizma. Na stazama su instalirane informativne table i drveni smjerokazi sa piktogramima. U toku je i formiranje specifičnog mobilijara Otvorena vrata, na vidikovcu Bendovac, koji će na jedan inovativan način omogućiti posjetiocima doživljaj panoramskog uživanja.

Posjetiocima parka na raspolaganju su kajaci za vožnju po Biogradskom jezeru, a u ponudi je i iznajmljivanje bicikala i štapova za pješačenje.

U toku su aktivnosti na izradi sistema novih informativnih tabli kojima će se obilježiti glavni ulazi u park, kao i izrada info tabli, kojima će biti predstavljeni turistički proizvodi, ponuda sportske opreme za iznajmljivanje i cjenovnik ponude.

Stalnom povećanju broja posjetilaca, pored unapređenja ponude u Nacionalnom parku Biogradska gora, doprinosi i sve veći broj manifestacija i promotivnih događaja, kao što su Pješačenje sa ambasadorima, Međunarodni kajakaški kup Biogradsko jezero, Međunarodna likovna kolonija, Manifestacija domaćih proizvoda i suvenirna i druge.

